

Analiza dokumentacji wychowanków placówek z woj. lubelskiego umieszczonych w szpitalach psychiatrycznych w latach 2004-2006

Doniesienia mediów o organizowaniu „kolonii” w szpitalu psychiatrycznym w Krośnicach dla dzieci z domów dziecka zaniepokoiły Rzecznika Praw Obywatelskich. W związku z powyższym zwrócił się do departamentów pomocy społecznej urzędów wojewódzkich (organów nadzoru nad placówkami opiekuńczymi) z prośbą o informacje o każdym dziecku z placówki opiekuńczej, przebywającym na oddziale psychiatrycznym w latach 2004 – 2006. Informacja winna zawierać:

1. nazwę placówki
2. wiek dziecka,
3. czas pobytu w szpitalu, datę umieszczenia dziecka w placówce
4. powód decyzji o umieszczeniu wychowanka w szpitalu psychiatrycznym oraz kopię skierowania.
5. kopię oświadczenia rodziców/opiekunów prawnych o wyrażeniu zgody na skierowanie dziecka do szpitala psychiatrycznego lub stosowne postanowienie sądu rodzinnego
6. w przypadku wychowanków 16-letnich kopię ich oświadczenia, iż wyrażają zgodę na umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym.

Ad. 1 Rodzaje placówek

W woj. lubelskim ogółem w wymienionych powyżej latach umieszczono 86 dzieci, w tym 5 wielokrotnie. Informacje pochodzą z 26 placówek, w tym z 12 publicznych socjalizacyjnych, z 2 niepublicznych, z jednej interwencyjnej, z 7 zespołów opiekuńczo-wychowawczych, z 2 rodzinnych domów dziecka i z 2 wiosek dziecięcych.

Są placówki gdzie umieszczono w szpitalu 1-2 wychowanków, ale były też takie, z których umieszczano 8-12 wychowanków: w tym co zaskakuje, z obu wiosek dziecięcych, w szpitalu psychiatrycznym umieszczono ogółem 13 wychowanków (z Biłgoraja – 8, a z Kraśnika - 5).

Ogółem w woj. lubelskim w 2005 r. były 103 placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym 68 niepublicznych (3953 miejsca, 6079 wychowanków); 4 wielofunkcyjne (145 miejsc, 147 wychowanków); 19 socjalizacyjnych, w tym 3 niepubliczne (762 miejsca, 994 wychowanków), 10 rodzinnych, w tym 5 niepublicznych (263 miejsca, 264 wychowanków), 6 interwencyjnych, w tym 1 niepubliczna (135 miejsc, 346 wychowanków), 56 opiekuńczych, w tym 3 publiczne (2329 miejsc, 3745 wychowanków).

(Dane MPiPS).

Placówki, z których dzieci przebywały w szpitalach psychiatrycznych

Ad. 2 Wiek dzieci umieszczanych w szpitalu

Informacje o wieku dzieci zawiera zamieszczone poniżej zestawienie. Wynika z niego, że najczęściej kierowano do szpitali dzieci 14-15-letnie. Najmłodsze dziecko miało 8 lat, najstarsze - 20.

wiek	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
liczba dzieci	1	3	3	7	5	11	17	17	8	4	5	4	1

Ad. 3 Czas pobytu

Czas pobytu dzieci w szpitalu wynosił od kilkunastu do aż 286 dni. Najkrócej, po kilkanaście dni przebywali wychowankowie: z diagnozą próba samobójcza, 8-latek z diagnozą „problemy wychowawcze, zaburzenia zachowania i emocji przebywał 104 dni. Inny 8-latek z diagnozą zaburzenia zachowania - etiologia wieloczynnikowa - przebywał w szpitalu 286 dni.

Ad.4 Powód umieszczenia w szpitalu/diagnoza

W 65 przypadkach diagnoza brzmiała „zaburzenia zachowania”, w niektórych uzupełniana o „zaburzenia emocji”, „nadpobudliwość psychoruchowa” „upośledzenie umysłowe”, „nieharmonijny rozwój funkcji intelektualnych”, „agresja słowna, fizyczna”. W 5 przypadkach diagnoza to po prostu adhd”, w 4 - próba samobójcza. W jednym przypadku przyczyną umieszczenia w szpitalu były zaburzenia zachowania o typie opozycyjno-buntowniczym (18 dni pobytu), w innych - zaburzenia funkcji intelektualnych na poziomie upośledzenia w stopniu umiarkowanym (23 dni pobytu i 98 dni), a w kolejnym - mieszane zaburzenia i zachowanie z lekceważeniem obowiązków szkolnych (57 dni pobytu).

Ad. 5 Dokumentacja oświadczenia opiekunów prawnych

W nielicznych przypadkach załączono dokumentację w postaci skierowania, oświadczenia o zgodzie rodziców czy postanowienia sądu. W innych napisano, iż dokumenty te są w posiadaniu szpitali. Jednocześnie w niektórych placówkach i w przypadku niektórych dzieci stwierdzono, że placówka dokumenty posiada, a w innych - nie. Zatem nie ma tu wypracowanej jednolitej zasady gromadzenia dokumentacji dziecka, podczas gdy wydaje się, iż takie dokumenty (lub ich kopie) powinny być w posiadaniu placówki.

W jednym przypadku przysłano kopie skierowania z 2004 r. a zgodę (opiekuna prawnego-pracownika placówki) napisaną z datą z 2006 r. Należy przypuszczać, iż została sporządzona w związku z prowadzonym przez RPO badaniem. Przysłano też kopię skierowania zawierającą jedynie dane personalne wychowanka, bez daty i diagnozy. W innym przypadku załączono dokument z sądu z wysłuchania rodziców, gdzie sędzia powołuje się na stwierdzenie ze skierowania do szpitala, choć w skierowaniu takiego stwierdzenia nie ma.

Ad. 6 Dokumentacja – oświadczenia osób w wieku 16 lat lub starsze

Nie załączono żadnych oświadczeń, choć osób powyżej 16 roku życia było 22.

Uwagi

Generalnie przysłana dokumentacja jest niestaranna. Nie zawsze zgadzają się ze sobą podawane dane.

Ze wstępnej analizy wynika, iż umieszczanie wychowanków domów dziecka w szpitalu psychiatrycznym nie jest traktowane jako okoliczność wyjątkowa, która musi mieć poważne medyczne uzasadnienie i dokumentację.